

LOVAS ÉLE T

Derseny, hobbi, tenyé

Látogatóban a
TIMPEX Kft.
ménésében

TÁVLOVAS
értékelő

Volt már jobb is:
MSLT kancavizsga

FEI
REINING
& **OLIMPIA**

Valahol már létezik **56. OLDAL**

EU-TÁMOGATÁS
lovaknak

„Milyen jó lett volna megismerni és megtanulni ezt a módszert már 30 évvel ezelőtt!” (Óméltósága, az angol királynő nyilatkozata)

ÍRTA
MÉSZÁROS GYULA

Mindazok, akik érdeklődnek és elmélyülnek a lóközpontú, természetes lóképzésben, azon belül pedig Pat Parelli módszerének tanulmányozásában, azok számára Honza Blaha – akiről Parelli is elismeréssel beszélt – és lova, Gaston mindenképpen ismerős kell legyen.

A csehországi Borovában lovaival élő lovas egy augusztusi telefonbeszélgetésünk során nagy megtiszteltetésben részesített, amikor meghívott fedeles lovarda megnyitójára. Az október 22-i rendezvényre már 21-én elindultunk egy kisebb, többnyire diákjaiból álló, 15 fős különítménnyel. A késői kalandos megérkezés másnapjának reggelén vettük csak észre, hogy a házigazdák milyen gyönyörű környezetben biztosítottak szállást számunkra, ahová Honza párja kísért el minket. Csatunk tagjait a lovardában, Honzánál vártuk össze, ahol sikerült beszélgetnünk vele egy keveset annak ellenére, hogy a másnap esti show zenei részének utómunkálataival volt elfoglalva.

A reggelit követően mindannyian átmentünk a borovai lovas központba, ahol már 9 órakor elkezdődtek az események.

A SAVVY-RENDSZER
Parelli
hétköznapjai

A napi program a következők szerint zajlott:

- 9:00 Western lovas játékok
- 13:00 Lovas ügyességi játék fődről
- 14:00 Caprilli-díj
- 15:00 Nyílt díjugrató edzés
- 19:00 Honza, Gaston és vendégei
- 21:00 Zenés-táncos mulatság hajnalig

Nagyon jó volt látni, hogy egyre több helyen, így Csehországban is, ráadásul egyre többen értékelik át a lovaglást, illetve a lovak és lovasok kiképzését, amelyen keresztül pedig másképp állnak a lovakhoz mint társhoz. Örömteli, hogy fiatalok, kisgyerekek már a kezdetektől fogva a lovak viselkedésének megismerésén alapuló természetes módszerek alkalmazásával hihetetlen ügyességgel kezelik pónijaikat, lovaikat.

Ahogy múltak az órák, egyre izgatottabban vártuk az esti bemutatót. A korábbi évek bemutatói alapján nagyjából volt elképzelésünk a programról. Viszont azt senki sem sejtette, hogy a show olyan komoly lesz, amely a világ bármely részén megállta volna a helyét. Hiszen a programban szereplő „...

Best regards
Julius

Honza & Gaston

Exkluzív interjú

I. RÉSZ

és vendégei” cím nem is sejtette, hogy a bemutatón cseh, német, dán és amerikai parellisták vesznek részt, akik lóhoz értésükkel, ha kell, lovaglási tudásukkal, kreativitásukkal nem kicsit kápráztatták el a nézőket. Sajnos a bemutatót nem tudják visszaadni a szavak. A teljes élmény megéléséhez minimum a mozgófilm tudná hozzásegíteni az olvasót. Ezért – azok számára, akik nem lehettek ott – kiemelném egy-két komolyabb momentumát a bemutatónak.

A bemutató egy szőren, kötőfékkal, lányok által lovagolt quadrillal kezdődött. A lovak teljes elengedettséggel, könnyedén és készségesen hajtották végre a vállat-be, vállat-ki, féloldalazásos gyakorlatokat. Aztán volt, aki piaffe-ot és vágta-irruet-et mutatott be. A további bemutatók során a ló és ember közötti kap-

csolat szorosságának lehetőségeit láthattuk meg. Ezek között például olyanokat láthattunk, amikor két lovas a lószállító tetejéről ülve, hátralépésben léptette fel lovaikat a lószállítóra. Aztán a program rész vége felé az egyik terepjáró „útnak indult” utánfutójával körbe-körbe a fedelesben. Egyszer csak megállt, lenyitották a hátulját, és így folytatták a körözést. Közben szintén a fedelesben levő ló és lovas párosa, akik minden felszerelés nélkül vágta-irruet-et a fedelesben haladó szerelvény körül, az egyik pillanatban felváltottak a 20–30 km-rel haladó lószállítóra. Egy 10 másodperces ott-tartózkodást követően felváltottak onnan, majd nemsokára megismételték. Ekkor a közönség már biztos azt gondolta, hogy ez lehetett a csúcspont. De nem! A ló lovasa beszállt a terepjáróba, elindult a vontatmányal,

amelybe menet közben egyedül ment fel lóra! Ezek után elég furán néz ki, amikor lovunknak nincs bennünk annyi bizalma, hogy javaslatunkra egy álló lószállítóba nem megy be!

A lószállító bemutatón a világ minden pontján népszerű német

hogy Honza odamutatott az első hordóra. A ló és ember közötti kommunikáció lehetőségeinek hihetetlen példája.

Miután a bemutató „emberi” résztvevői elköszöntek, az IGAZI résztvevők, a lovak közül Honza öt lóva bent maradt, akiket a be-

hár munkának kellett öt felrakni a lószállítóra. Aztán egy km után megállunk megnézni, hogy mi van vele, és akkor láttuk, hogy bemászott az elől levő cső alá, és bent ragadt. Szét kellett szednünk a lószállítót, hogy kiszabadítsuk!

Otthon kivettem egy legelőre, ahol hagytam, hogy barátkozzon a környezettel. Két nap után felkántároztam, és kilovagoltam vele terepre, de nem tudtam megállítani. Egy nagy dombnak fordítottam, de még annak a tetején is csak kisebb nehézségek árán sikerült megállítanom. Viszont nem estem le, ami fél siker volt!

Egy nap felkerekedtem, hogy elmenjek egy westernversenyre. Mivel nem volt lószállítóm, ezért lábom indultunk el az 50 km-re levő helyszínre. Öt km után Gaston egy tapodtat sem akart továbbmenni. Így aztán leszálltam, és gyalog tettem meg a maradék 45 km-t. Ahogy megérkeztünk, Gastonban feléledt ménsége. Gaston szét akarta szedni bokszát, nem evett, és állandóan fedezni akart. Egy ember, aki látta a problémáimat, azt mondta, hogy ő látott egy Pat Parelli nevű embert Hollandiában, és szerinte hozzá kellene mennem tanulni.

Amikor éppen alternatív katonai szolgálatomat töltöttem egy mozgássérültek számára üzemeltetett központban, megkértem a szüleimet, hogy lovagolják és lássák el Gastont, ami nem sült el annyira jól. Mindennap valaki leesett róla. Édesapám eltörte a karját egy ilyen alkalommal. A húgomra egyszer rácsapott, amikor a csirkéket etette. Édesanyámat pedig gyakran nem engedte ki a házból, amikor szabadon volt. Így aztán már mindeki félt tőle.

A lovas terápiával foglalkozó központ vezetője, aki jó barátja volt édesapámnak azt mondta, hogy odavihetem Gastont, de csak azért, mert szeretné, ha a családom életben maradna. Itt sem mentek túl jól a dolgok. Két hónap múlva viszont Parelli egyik instruktora tartott egy első szintes kurzust, ahová ménekkel nem lehetett jönni, így aztán egyedül mentem. Az instruktor bemutatón tartott harmadik szintes lovával. Ekkor tudtam, hogy nekem el kell sajátítanom a módszert. Sosem tudtam, hogy ilyen dolgok lehetségesek voltak lovakkal.

Gaston herélését követően elkezdtem gyakorolni, amit a kurzu-

son tanultam és amit az instruktor-tól láttam. Fejlődést vettem észre Gastonon, és először életemben valóban kezdtem magam jól érezni lovammal.

Egy évvel később elvittem Gastont egy első szintű kurzusra. Azt hittem, én leszek ott a legrosszabb. Itt már lefelejttem Gastont, szabadon körözött körülöttem, és képes voltam hátrafelé felküzdeni a lószállítóra. Odajött hozzám a kurzus vezetője, és azt mondta: „Honza, ez már több mint az első szint!” Így aztán elkezdtem a második szintet tanulni, majd elküldtem a vizsganyagot videón, amellyel át is mentem. A harmadik szintemhez kimentem Amerikába egy táborba, ahová annak vezetője, David Lynchman hívott meg. A tábor végén lettem a 3. szint vizsgáját.”

..Folytatása következik azzal, hogy mi történt a vizsgát követően napjainkig!

Honzával és lovaival, munkásságával kapcsolatban érdekes és érdemes felkeresni honlapját: www.honzablaha.cz

Előző cikkemhez hasonlóan ismét egy idézettel szeretném befejezni a cikket, amely egy kis elmélkedésre ad lehetőséget következő találkozásunkig. Az idézet Pat Parelli egyik legmeghatározóbb mesterétől, Tom Dorrance-tól származik. Széles körben munkájával ő kezdte el felhívni a világ figyelmét arra, hogy a lovakkal a lovak teljes körű megértésével lehet a legtöbbet elérni. Erről szól a következő két idézet is:

„Az egésznek belülről kell jönnie! Annak érdekében, hogy a legjobban megértessem magam a lovakkal, először beléjük kellett bújjak, hogy megértem őket, hogy azon keresztül majd együtt dolgozhassunk! Ló és ember közötti valódi egység viszont csak így, kétoldalú, kölcsönös kommunikáción keresztül alakulhat ki!”

„Mindig nagyon fontosnak tartottam, hogy a lovaim – függetlenül attól, hogy a hátukon ülök vagy mellettük vagyok – inkább velem akarjanak lenni, mint bárhol máshol!”

Tom Dorrance
(1910–2003)

Silke Valentine és Fríz híressége, Biko követte. Velük 2 hete Angliában is összefutottunk. Silke hihetetlen erőt, inspirációt ad, és kell, hogy adjon mindnyájunknak, kifejezetten akkor, amikor valamit nem tudunk lovunkkal elérni, hiszen ő tolokocsiból – háromkerekű kis motorból – képzí lovait piaffe-ig, passage-ig, és tartja kurzusait a lovasoknak! És ismét sikerült is könnyeket csalni a nézők szemébe, akik meghatódnak attól a szoros kapcsolattól, amely Silke és Biko között létezik. Az elmélyültebbek esetében a könnyek egyben egy egészséges önkritikából és saját magunk elmarasztalásából erednek, arra rácsapva, hogy lábaink használata mellett fele annyira sem vagyunk képesek, mint Silke!

Mindezek után érkezett Honza, Gastonnal és további négy lovával. Bemutatta, hogy nemcsak egy lónak lehetsz természetes vezetője, hanem akár ötnek is! Ezt követően Gastonnal és egy ménjével mutatott be feladatokat egyszer az egyikén, egyszer a másikon ülve. Természetesen egyik lovon sem volt felszerelés. Az i-re a pontot a híres kettős párosa, Gaston és Honza tette fel. A felszerelés nélkül földről és lóhátról bemutatott gyakorlatok magas szintje már megszokott volt tőlük. Valami extrával azért most is szolgáltak, amikor Gaston két, egymástól egy vágtaugrásra a fedeles közepén elhelyezett állított hordót ugrott meg teljesen szabadon. Mindezt annyi „kényeztetésre”,

mutatón ért élmények ülepítése mellett sokáig néztünk egy páran, akik ottmaradtunk. Érdekes volt látni dominanciaharcukat, kommunikációjukat, mivel igazából erre apellálunk a ló és ember közötti kapcsolat kialakításához és tökéletesítéséhez!

Másnap 9 óra körül mentem vissza a lovas központba a már korábban megbeszélte interjú elkészíteni Honzával. Az előző esti bemutató fáradságai miatt csak 11 óra körül kezdtük el az interjút. Addig viszont az éppen rakodó Silkével volt szerencsém hosszasan beszélgetni. Aztán búcsút intettünk neki, és elkezdtük az interjút tea, kávé és sütemények társaságában.

■ Elmondanád nekünk, hogyan is kerültél kapcsolatba a lovakkal, lovaglással, aztán pedig a természetes lóképzéssel?

Nyolcéves koromban kezdtem el lovagolni egy csehszlovák lovasiskolában. Amikor 1989-ben leomlott a berlini fal, a lovasiskolák magánkézbe kerültek, a lovaglás pedig túl drága lett. Négy év elteltével, 16 évesen elkezdtem olyan embereket keresni, akik nem használták lovaikat, és istállótakarításért, egyéb munkákért lovagolhattam lovaikat. Végül 19 éves koromban vettem meg első lovamat, Gastont, hároméves ménként. Apai oldalon egy cseh félvér volt, az anyain pedig egy orosz musztáng. Amikor elhoztuk,